

СЪДБАТА НА ОБЕЗПЕЧЕНИЯТА ПО ОТДЕЛНИТЕ ВЗЕМАНИЯ, ЗАПИСАНИ В КОНТОКОРЕНТНАТА СМЕТКА, С ОГЛЕД ДЕЙСТВИЕТО НА ПРИЗНАТОТО САЛДО

Благой Златанов*

С влизането в сила на Търговския закон от 1991 г. се запълни една празнота в нашето законодателство и се създадоха необходимите правни предпоставки за структуриране на стопанския обмен в условията на пазарна икономика. С приемането на част III-а на ТЗ (обн., ДВ, бр. 83 от 1996 г.) се постигна систематизация на търговските сделки, като контокорентният договор (договорът за текуща сметка – ДТС) се уреди в самостоятелна глава XXVIII-ма, която се състои от един член (чл. 419 ТЗ). Лаконичната и изключително пестелива правна уредба обаче не дава отговор на редица важни въпроси, които може да възникнат в процеса на правоприлагането. Особено много проблеми например създава положението, когато отделни вземания, отнесени като пера по контокорентната сметка, са обезпечени с поръчителство, залог, ипотека или друго обезпечение. Възниква въпросът дали обезпеченията остават да обезпечават задължението по приключената сметка (салдото), или са се погасили. В доктрината преобладаващо се приема, че „...при договора за текуща сметка, ако отделни вземания (пера) са обезпечени с поръчителство, залог, ипотека и други подобни обезпечения, те остават да обезпечават задължението по приключената сметка (салдото)⁴¹. По мое мнение, тази теза не може да бъде споделена. Тя би могла да се подкрепи, но само *de lege ferenda*.

На първо място, *de lege lata* липсва законова разпоредба, която да указва, че обезпеченията (например залог, поръчителство), които обезпечават отделни вземания, отнесени по контокорентната сметка, обезпечават така също и вземането по салдото. Смятам, че запазването на обезпеченията на отделните вземания, трансформи-

* Адвокат от Велико Търново, д-р по право.

¹ Вж. Герджиков, О. Търговски сделки. 4. прераб. и доп. изд. С., 2015, с. 273 и 275, където се приема, че „чрез признаване на салдото се постига ефект на новирание, но без погасяване на дадените обезпечения“. Калайджиев, А. Облигационно право. Обща част. 5. прераб. и доп. изд. С., 2010, с. 531. Стефанов, Г. Търговско облигационно право. Търговски сделки – общи положения. Отделни видове търговски сделки. В. Търново, 2014, с. 220. Златарев, Е., В. Христофоров. Търговско право. Обща част. Видове търговци. Търговски сделки. Несъстоятелност. 7. изд. С., 2002, с. 270. Кацаров, К. Систематичен курс по българско търговско право. 4. изд. С., 1990, с. 524 и с. 527. Диков, Л. Курс по търговско право. Т. II. 3. фотот. изд. С., 1992, с. 620 и с. 629.

рани в пера по текущата сметка, следва да бъде уредено изрично в закона и не може да се извежда по определени съображения чрез тълкуване или по друг начин. Признаването на резултата (салдото) прекратява всички включени в контокорентната сметка взаимни вземания, а *per argumentum a fortiori* и обезпечаващите ги залог, поръчителство. Склонен съм дори да приема, че още от включването на вземанията (задълженията) в текущата сметка обезпеченията, дадени по тях, се изключват (т.е. се прекратяват)². От друга страна, може би е удачно *de lege ferenda* в чл. 419 ТЗ (глава 28-ма ТЗ) да се включи изричен текст, който да утвърди възприетата доктринална парадигма за непогасяването на дадените обезпечения при признаването на салдото от контокорентистите. По този начин ще се отстранят и евентуалните бъдещи противоречиви тълкувания в теорията и практиката в това отношение.

На второ място, принципът на търговското право за опростеност и рационалност на търговския оборот също позволява да приемем, че обезпеченията по отделните вземания (например поръчителство, залог, ипотека) се погасяват и не остават да гарантират вземането за остатък по салдото (приключената сметка)³. В този смисъл уредбата на ДТС отчита интересите на пазара (стоков, паричен, валутен, инвестиционен и т.н.) и следва да внася сигурност и определеност в търговския оборот, а не да разстройва функционирането на бизнес връзките в икономиката. ДТС предполага взаимно доверие на пазарните субекти-контокорентисти. Отношението по повод ДТС не следва да се обременява и усложнява прекомерно. На трето място, с признатото салдо става едно подновяване (обективна новация чрез промяна на природата на задължението (*novatio mutata causa debendi*) – погасяват се всички претенции по отделните пера на текущата сметка и задължението по установеното и двустранно признато салдо е ново и самостоятелно⁴, като основанийето на задължението произтича от контокорентния договор (т.е. обосновано е от контокорентното отношение за известен период). По мое мнение новацията следва да се квалифицира като законна – тя настъпва по необходимост по силата на закона (независимо от неговата лаконичност). Щом чрез признаване на салдото се постига ефект на новиране, дадените обезпечения по отделните вземания, записани *a conto*, се погасяват. Когато обаче обезпеченията (например залог, поръчителство и др.) са дадени по договора за текуща сметка, те

² Така и **Шершеневич, Г. Ф.** Учебник торговаго права. 7. изд. Москва, 1914, с. 245. Вж. в обратен смисъл **Козак, К.** Учебник по търговско право (превод от немски – Цв. Пупешков). С., 1920, с. 362.

³ Вж. в обратен смисъл **Стефанов, Г.** Търговско облигационно право. Търговски сделки – общи положения. Отделни видове търговски сделки. В. Търново, 2014, с. 220.

⁴ Така **Джидров, П.** Коментар на Търговския закон. За търговските сделки. Т. IV. Част I. Фототипно изд. С., 1994, 1219–1220. Авторът се позовава и на Щаубовия коментар – **Staub, H.** Kommentar zum HGB. Berlin, 1900 / 1929, § 355 HGB. Вж. и **Шершеневич, Г. Ф.** Цит. съч., 245–246. **Меворах, Н., Д. И. Лиджи, Л. Фархи.** Коментар на ЗЗД (чл. 1–333). С., 1924, с. 366, където авторите, позовавайки се на немската доктрина и практика, приемат, че „...салдото представлява едно *ново* (курсивът е мой – б. а.) вземане, различно от отделните пера“.

важат за салдото дори и когато наново е минало в сметката и има значение вече на едно обикновено перо по сметката, защото се считат дадени за цялата сметка, за всички салда⁵. При тази постановка във всеки конкретен случай трябва да се определи дали обезпеченията са създадени за текущата сметка, т.е. внимателно да се изследва дали е договорено обезпеченията да гарантират окончателното (крайното) салдо. Контокорентният поръчител не може да възразява, че дългът е погасен вследствие на плащанията и трябва да отговаря за салдото⁶. Плащането при отношения на текущи сметки не освобождава този, който плаща, а отива в тежест на получателя-контокорентист, т.е. плащането не проявява своето действие в погасяване на отделен дълг по текущата сметка, а влияе на резултата от прихващането (салдото). Правилата за прихващане на изпълнението (плащането), постановени в чл. 76 33Д⁷ (срв. чл. 1256 Code civil⁸ от 1804 г., § 396 BGB от 1900 г., чл. 7:109 PECL, чл. 163 33Д от 1892 г. (отм.)⁹), не са приложими спрямо търговските текущи сметки. При договора за текуща сметка платежите, които едната страна прави на другата, не се приспадат от нейните дългове, а само се вписват в заверение на сметката ѝ, т.е. вписват се като самостоятелни пера на вземане в нейна полза, равнозначни на предплата, внесена от нея на противната страна¹⁰. От икономическо (стопанско) гледище сме изправени пред открит кредит.

Допустимо е обезпечаването с ипотека¹¹, залог и поръчителство на вземането по крайното салдо при ДТС, т.е. на крайния резултат по текущата сметка. Следва изцяло да бъде споделено разбирането, че учредената ипотека за обезпечаване на салдото по една текуща сметка обезпечават и лихвите, които са включени в салдото, дори ако те са в размер, по-голям от посочения в чл. 174 33Д¹². Ипотека може да се учреди преди да е възникнало обезпеченото вземане, т.е. ипотека за бъдещо вземане не е

⁵ Така **Джидров, П.** Цит. съч., с. 1220, както и посоченото там решение на германския Имперски върховен търговски съд (И. В. Т. С. Bd. 25, s. 13).

⁶ Така **Crome, Z.** Ръководство по Гражданско право (превел – С. Ангелов). Т. III. Привилегии и ипотеки. Задължения (обща част). С., 1926, § 300, с. 313, бел. под линия № 10. Вж. и **Dalloz** под *Compte courant*, 55, където се приема, че страните могат да уговорят изрично или мълчаливо, че известно плащане трябва да погаси определен дълг.

⁷ Вж. **Владимиров, Ив.** Търговско право. 7. прераб. и доп. изд. С., 2008, с. 445.

⁸ Вж. **Crome, Z.** Цит. съч., § 300, с. 313.

⁹ Вж. **Капаров, К.** Цит. съч., с. 522.

¹⁰ Така **Козак, К.** Учебник по търговско право (превод от немски). С., 1920, с. 360 in fine. У нас вж. у **Диков, Л.** Цит. съч., с. 625.

¹¹ Вж. **Мангачев, Ив.** Изменение на ипотека и вписване на допълнителни обстоятелства. – Пазар и право, 2004, № 3, 34–35 – дадени са примери с договор за кредитна линия и с кредит – текуща сметка, които авторът с основание квалифицира като сходни. По мое мнение договорът за кредитна линия е сравнително модерна разновидност на контокорентния кредит, а „кредитът – текуща сметка“ е класическата форма на контокорентния кредит (т.е. на кредита по текуща сметка).

¹² Така **Мангачев, Ив.** Изменение на ипотека и вписване на допълнителни обстоятелства. – Пазар и право, 2004, № 3, с. 35 in fine. **Венедиков, П.** Ипотеки, залог, привилегии. С., 1994, с. 54.

нищожна поради липса на предмет на ипотечния договор, а е учредена под отлагателно условие¹³. При контокорентния договор събдяването на условието е възникването на вземането по крайното салдо. Макар да липсва изрична разпоредба, с която да се предвижда сключването на договорна ипотека под посоченото отлагателно условие, законът не изключва тази възможност, като в разпоредбата на чл. 153 ЗЗД предвижда удовлетворяване на ипотекарни кредитори от стойността на една недвижима вещ, върху която са били учредени няколко ипотеки, макар и обезпеченото вземане да не е било възникнало при учредяването им. Следователно законът приема за валиден договор за ипотека, сключен преди обезпеченото вземане да е възникнало, стига да са налице останалите императивни изисквания за валидността на ипотечния договор. А от това следва, че с оглед на своето практическо пораждане и упражняване вземането по крайното салдо е условно облигационно право.

Както се отбелязва в практиката на стария ВКС, салдото по приключената сметка се включва в новата, като по своята същност тази операция е в категорията на т.нар. безкасови операции и замества по-сложната: да се отпусне заем за изплащане на салдото по старата текуща сметка, като този заем се впише в задължение по новата (вж. Р. № 869 от 30.06.1932 г. ВКС, II г. о.¹⁴).

Правото на ипотека, правото на залог, правото спрямо поръчител, правото спрямо самостоятелен търговски представител (агент) *del credere* (делкредере) и правото на неустойка са акцесорни (зависими, добавъчни) субективни права и винаги са свързани с други (главни) права, от които юридически зависят и следват съдбата им¹⁵.

Струва ми се, че ДТС притежава и вътрешноприсъща обезпечителна функция, тъй като контокорентистите са защитени срещу опасността, след като предложат изпълнението на своето задължение, да не получат изпълнение на насрещната (в масовия случай парична) престация¹⁶. Гаранционната функция на контокорента в известен смисъл косвено (индиректно) коригира възприетото от мен безусловно погасяване на дадените обезпечения по отделните вземания, произтичащо от действието на признатото салдо.

За пълнота на изложението и с оглед на обстоятелството, че солидарната отговорност на съдружниците в събирателното дружество (СД, ОНГ, *offene Handelsgesellschaft*)¹⁷ пред кредиторите на СД е тяхно допълнително обезпечение (гаранция),

¹³ Така **Голева, П.** Облигационно право. 5. прераб. и доп. изд. С., 2013, с. 298, и цитираното от автора р. № 73/07.03.2000 г. по гр. д. № 1157/1999 г. на ВКС, публикувано в сп. „Търговско право“, 2000, № 5, с. 81, както и в „Апис 6“.

¹⁴ Вж. **Цукев, Г.** Съдебна практика. Книга IV 1931, 1932. С., 1936, с. 1065.

¹⁵ Така **Стефанов, Г.** Основи на гражданското право. В. Търново, 2007 (по-нататък: **Стефанов, Г.** Гражданско право), с. 50.

¹⁶ Така **Голева, П.** Търговско право. Кн. II. Търговски сделки. 4. прераб. и доп. изд. С., 2012, с. 273. **Герджиков, О.** Цит. съч., с. 272.

¹⁷ Вж. за отговорността на съдружниците за задълженията на СД вместо всички **Стефанов, Г.** Търговско дружествено право. Търговски дружества – общи положения. Отделни видове търговски дружества. В. Търново, 2014, 266–271.

съдебната практика в Германия приема, че поради новацията при контокорента излезият от събирателното дружество (СД) съдружник не отговаря, тъй като СД без него е поело наново задължението, което в лицето на дружеството е новирано (И. В. Т. С. Bd. 18, s. 249)¹⁸. Като се присъединявам към разбирането на германския Имперски върховен търговски съд, считам за необходимо внасянето на следното допълнение (уточнение) по застъпената проблема. Вписването на напускане на съдружник в СД има декларативно (оповестително) действие. Едно лице може да е престанало да бъде съдружник в СД, но до отписването му от търговския регистър за третите добросъвестни лица то се счита за съдружник (арг. чл. 10, ал. 1 ЗТР). От това следва, че бившият съдружник ще отговаря пред третите добросъвестни лица (кредиторите) и за изпълнението на задължения, за чието поемане от СД той дори не знае (задължения, поети след напускането, но преди отписването от регистъра на съдружника)¹⁹. Разбира се, ако съдружникът не е излязъл от СД, разпоредбата на чл. 124, ал. 1 ЗЗД не следва да се прилага при контокорент между СД и негов кредитор, тъй като новото задължение по окончателното салдо също е дружествено и за изпълнението му на общо основание отговарят и съдружниците, без да е необходимо кредиторът по салдото да е запазил правата си срещу тях²⁰.

Въпреки детайлността при регламентирането на ДТС в модерния турски Търговски кодекс от 2011 г.²¹ (глава шеста, чл. 89 – 101 ТТК), създаваща яснота и последователност, въпросът за съдбата на обезпеченията на вземанията, записани в сметката, е останал нормативно неуреден.

Следва от сравнителноправно гледище да се посочи, че според чл. 1828 ИГК – в случай че вземането, включено в сметката, е гарантирано с реална или лична гаранция, титулярят му има право да се възползва от съществуващата в негова полза гаранция за салдото при приключването²² на сметката до размера на гаранти-

¹⁸ Цитирано по труда на **Джидров, П.** Цит. съч., с. 1220.

¹⁹ Вж. генерално в този смисъл **Стефанов, Г.** Цит. съч., с. 122, където авторът с основание приема, че „за да се освободи от отговорност, бившият съдружник трябва да докаже, че третите лица са били недобросъвестни, т.е. знаели са преди отписването, че лицето вече не е съдружник“.

²⁰ Вж. в този смисъл **Стефанов, Г.** Търговско дружествено право. Търговски дружества – общи положения. Отделни видове търговски дружества. В. Търново, 2014, с. 269. Авторът посочва, че според германското, швейцарското и англо-американското право СД и КД не са признати за ЮЛ (вж. с. 14, бел. под линия № 2 и с. 233, бел. под линия № 1).

²¹ За пълния текст на турския Търговски кодекс № 6102 от 2011 г. вж. http://www.wipo.int/wipolex/en/text.jsp?file_id=244877. За непрецизиран английски превод на кодекса и в частност на чл. 89 – 101 ТТК вж. Turkey: Starting Business (Incorporating) in Turkey Guide – Practical Information and Regulations. Vol. 1. Washington DC, USA, Turkey, 2015, 121–123.

²² Колебаетки се между „закриване“ и „приключване“, избрах „приключване“, тъй като този термин е възприет в нашия чл. 419 ТЗ. Следва да се посочи, че в чл. 302 ТЗ от 1897 г. (отм.) е използван (при превода на § 285 от унгарския ТЗ от 1875 г.) погрешно терминът „склучване“ вместо действителния „приключване“.

раното вземане. Същото правило се прилага, ако за вземането има солидарно създадено лице²³.

По силата на прякото указание на ст. 11 и 12 от Постановлението на ЦИК и СНК на СССР от 23 юли 1930 г. за договора за контокорент (СЗ СССР 1930 г., № 38, с. 409) залогът и поръчителството, които обезпечават отделни вземания, отнесени по контокорентната сметка, обезпечават така също и вземането по салдото в границите на този срок и на тази сума, за които са били установени залогът и поръчителството.

Тези изключителни разпореждания на действащия ИТГК и на съветското Постановление за договора за контокорент (от 1930 г.) не бива да лягат в основата на общоважими изводи. У нас липсва изрична разпоредба за запазването на гаранциите при признаване (потвърждаване, одобрение) на салдото и затова считам, че гаранциите, дадени за отделните вземания, не се запазват като такива и за салдото. Това разбиране е в унисон с естеството на новацията, която е последица от признатото салдо.

Съгласно чл. 706, ал. 2 ТЗ (Нова – ДВ, бр. 70 от 1998 г.) поръчителите и лицата, които са учредили залог или ипотeka за обезпечаване на задължение на длъжника, както и солидарно задължените с него лица (с изключение на неограничено отговорните съдружници), не могат да се ползват от предвидените с утвърдения план за оздравяване облекчения. Именно поради наличието на този законов текст в теорията се приема, че новацията според оздравителния план не е договор и може да стане без съгласието на длъжника, като *обезпеченията и солидарността остават*²⁴. Следователно въпреки преобразуващото действие на плана за оздравяване (включително чрез погасяване на задължения²⁵) поръчителите, учредилите залог или ипотeka трети лица и солидарните длъжници (без неограничено отговорните съдружници) не могат да се ползват от облекченията, предвидени в плана, т.е. техните задължения се запазват (арг. чл. 706, ал. 2 ТЗ). Правилото на чл. 706, ал. 2 ТЗ не се прилага при извънсъдебно споразумение²⁶ между длъжника и кредиторите по несъстоятелността за уреждане плащането на паричните задължения. *Per argumentum a fortiori* чл. 706, ал. 2 ТЗ, както и чл. 618, ал. 1 ТЗ²⁷, не може да се прилагат по аналогия на закона (*analogia legis*) за дадените обезпечения по отделните вземания, „подчинени“ от *conto corrente*

²³ Вж. и **Caringella, F.** *Contratti. Normativa e giurisprudenza ragionata*, 2008, р. 962.

²⁴ Вж. **Стефанов, Г.** *Търговска несъстоятелност*, 4. изд. В. Търново, 2014, с. 216 in fine. Срв. **Владимиров, Ив.** *Цит. съч.*, с. 585. **Тянкова, Я.** *Извънсъдебното споразумение в производството по несъстоятелност*. С., 2013, с. 130 in fine, и бел. под линия № 95. **Калайджиев, А.** *Оздравяване на предприятието*. С., 2006, 141–142.

²⁵ Така **Стефанов, Г.** *Търговска несъстоятелност...*, 2014, с. 229.

²⁶ Така **Стефанов, Г.** *Търговска несъстоятелност...*, 2014, с. 278. Вж. макар и в друг контекст **Тянкова, Я.** *Цит. съч.*, 111–112.

²⁷ Кредиторите запазват в производството по несъстоятелност правата по дадени обезпечения. Вж. **Стефанов, Г.** *Търговска несъстоятелност...*, с. 133.

(от неговата притегателна сила, която води до недопустимост²⁸ на исковете, които имат за предмет вземания, включени в текущата сметка). Изключителните норми на чл. 706, ал. 2 ТЗ и чл. 618, ал. 1 ТЗ имат значение само и единствено в рамките на търговската несъстоятелност (търговското конкурсно право), а не и в материята на търговското облигационно право.

Съгласно чл. 791, ал. 3 ТЗ (обн., ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 1.07.2017 г.) планът за стабилизация не засяга правата на кредитори по отношение на учредените им обезпечения, включително по отношение на обезпеченията, учредени от трети лица, и правата на кредиторите против солидарните длъжници. Следователно в новата част пета на ТЗ „Производство по стабилизация на търговец“ (Нова – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 1.07.2017 г.) законодателят ни отново с изричен текст урежда запазването (съхраняването) на обезпеченията с оглед преобразуващото действие на утвърдения от съда план за стабилизация. Следва да се посочи за пълнота, че в производството по стабилизация (както в производството по несъстоятелност) кредиторите запазват правата си по дадените обезпечения (арг. от чл. 766, ал. 4 ТЗ).

По силата на прякото (изключително) указание на закона, при утвърден оздравителен план, независимо от преобразуващото му действие, задълженията на поръчителите, солидарно отговорните длъжници (с изключение на неограничено отговорните съдружници) и учредилите залог и ипотека трети лица се запазват (вж. и опр. № 17/16.01.2014 г. по т. д. № 1196/2013 г. на ВКС, ТК, II т. о.). Липсата на изрично правило в подобен смисъл при уредбата на договора за текуща сметка в глава 28-а ТЗ води до извода, че признаването на салдото (резултата) не само прекратява всички включени в контокорентната сметка взаимни вземания, но и на по-силно основание се прекратяват и обезпечавашите ги залог, ипотека и поръчителство. Залогът, ипотека и поръчителството, които обезпечават отделни вземания, отнесени по контокорентната сметка, не обезпечават така също и вземането по салдото, тъй като *de lege lata* не се запазват. Двустранно признатото салдо има действие, водещо до прекратяване на всички акцесорни права (залози, ипотеки, поръчителства), т.е. погасяват се дадените обезпечения по отделните вземания, записани хронологически *a conto*.

С оглед значителното приложение на ДТС²⁹ в стопанската ни практика и за да се постигне целта на доминиращото в нашата стара и нова търговскоправна литература становище се усеща нужда от адекватно правно регулиране чрез установяване на

²⁸ Такива искове вероятно ще се отхвърлят от съда като неоснователни, а не като недопустими, каквото е моето виждане по въпроса. Относно всяко субективно право възникват въпросите дали е породено, кому принадлежи, как се упражнява и *кога се погасява*. Според Г. Шершеневич след включването на вземането в текущата сметка не може да съществува иск, основан на него – вж. **Шершеневич, Г. Ф.** Цит. съч., с. 245, III in fine.

²⁹ Следва да се има предвид, че ДТС позволява на страните да избегнат предвидените законови ограничения за плащания в брой със ЗОПБ. По мое мнение тези ограничения са неоправдани и пресилени. Те ползват основно търговските банки.

изричен законов текст за запазване на обезпеченията³⁰ (с възможност за конкретизиране³¹ в закона на вида на обезпеченията – например само залог и поръчителство) или алтернативно празнотата би могла да се преодолее чрез налагащия се у нас квазипозитивен правен катехизис – а именно практиката на ВКС по чл. 290 ГПК, и в частност решение на ВКС, постановено по реда на чл. 290 ГПК вр. чл. 280, ал. 1, т. 3 ГПК (непълнота на закона), което би се явило като „задължителна“ съдебна практика³² (квазипозитивно право) по въпроса (съгласно т. 2 от ТР № 1/2009 г. на ВКС, ОСГТК решенията, постановени по реда на чл. 290 ГПК, са задължителни само за долустоящите съдебни инстанции). Към настоящия момент не е формирана съдебна и арбитражна практика по отношение на съдбата на обезпеченията (гаранциите) на вписаните в текущата сметка вземания. При мълчанието на закона следва да се приеме, че с признаването на saldoto се постига ефект на новирание с погасяване на дадените обезпечения по отделните вземания, обхванати от притегателната сила на контокорента. Това мое разбиране е изолирано и не се споделя в теорията. За пълнота и прецизност на изложението е необходимо да се посочи, че и *неустойката*, обезпечаваша изпълнението на задължението, записано по текущата сметка, поради *своя акцесорен* характер също губи сила³³ при двустранното признаване на saldoto. Обезпечителната функция на неустойката се проявява в това, че до голяма степен тя служи като гаранция на изпълнението³⁴.

Необходимостта от промени в режима на ДТС се обосновава с невъзможността да бъде ефективно използван този институт на търговското облигационно право за

³⁰ Следва законовият текст да съдържа ясно и недвусмислено указание, че обезпеченията на отделните вземания, отнесени по текущата сметка, обезпечават така също и вземането по saldoto *в границите на този срок и на тази сума, за които са били установени*. Срвн. чл. 1828 ИтГК, където изрично е посочено, че кредиторът по saldoto може да се възползва от съществуващата в негова полза гаранция *до размера на гарантираното вземане*, вписано в текущата сметка. От друга страна, гаранцията се запазва само до размера на новото вземане по saldoto, ако то е по-малко по размер.

³¹ Италианският законодател в разпоредбата на чл. 1828 ИтГК е обхванал всички обезпечения – реални и лични. При този подход кредиторът по saldoto е с максимално отчетен и защитен интерес.

³² Вж. **Таков, Кр.** Съд. Разум. Държавност (слово за отбелязване на 135-годишнината от създаването на ВКС). – Адвокатски преглед, 2015, № 12, с. 11 in fine – направената със завидна аргументация критика срещу ставашата неударна и като обем, и като качество „задължителна практика“ на ВКС следва да бъде изцяло споделена.

³³ Вж. в този смисъл **Шершеневич, Г. Ф.** Цит. съч., с. 245. Авторът приема, че обезпеченията и неустойките губят сила още при записването на задължението в контокорентната сметка. Въпросът е спорен. Аргументи в подкрепа на тази теза могат да се изведат. В основата на това разбиране стои концептуалният възглед на Г. Шершеневич за новация на всяко задължение при записването му a conto. В този момент (влизайки в текущата сметка) то губи своята предишна юридическа природа и се новира. В този ред на мисли аргументираното от мен в статията становище до голяма степен има компромисен характер.

³⁴ Така **Стефанов, Г.** Гражданско право..., с. 296. Вж. и т. 3 на ТР № 1/2009 г. от 15.06.2010 г. по т. д. № 1/2009 г. на ВКС, ОСТК.

нуждите на стопанските субекти (бизнеса). Уредбата на контокорента е остаряла (в известен смисъл архаична, спомен от старото ни търговско право) и неефективна в контекста на съвременната пазарна конюнктурa у нас. Следва да се върви в посока на адекватна промяна в действащото търговско законодателство чрез създаване на законен регламент, уреждащ запазването на обезпеченията по отделните вземания за задължението по двустранно признатото салдо, т.е. установяване на изрично правило, по силата на което кредиторът по saldoto запазва правата по дадените обезпечения по отделните вземания, трансформирани в пера по контокорентната сметка. Би могло да се привнесе у нас разгледаното в изследването разрешение на чл. 1828 ИТГК. Такова правило обаче е в ущърб на поръчителите и лицата, които са учредили залог или ипотека за обезпечаване на конкретно задължение, записано *a conto* – евентуалното му въвеждане не е в техен интерес, тъй като в този случай за тях настъпват неблагоприятни последици. Именно това несъответствие с интересите на изброените трети задължени лица може да се преодолее само чрез изрична законова разпоредба за запазване на дадените обезпечения. Разрешението на този проблем следва да се търси както в интерес на страните по ДТС, така и в интерес на третите лица, учредили обезпечение на вземане, което е записано по контокорентната сметка.